

Artur Konan Doyl

ŞERLOK HOLMSUN MACƏRALARI

Baskervillərin iti

Tərcüməçi:
Samir Bulut

qanun nəşriyyatı

Arthur Conan Doyle

**THE ADVENTURES
OF SHERLOCK
HOLMES**

**The Hound Of The
Baskervilles**

Qədim Baskervillər nəslini izləyən qorxulu əfsanə. Deyilənə görə, lənətlənmiş nəslin qənimi olan nəhəng, vahiməli bir it Dartmur bataqlıqlarında dolaşır. Varis Ser Çarlz Baskervillin müəmmalı ölümü bu əfsanəni yenidən gündəmə gətirir. Yeni varis Ser Henri Baskervillin həyatının təhlükə altında olması Şerlok Holmsu və doktor Vatsonu hadisəyə cəlb edir...

Araşdırma zamanı mistik qorxu ilə rəşional düşün-cə üz-üzə gəlir və oxucu addım-addım sirrin əsl ma-hiyyətinə yaxınlaşır...

Roman qorxu atmosferi, gərgin süjet xətti və mən-tiqi açılışı ilə həm detektiv, həm də psixoloji janrın par-laq nümunəsi sayılır.

MÜNDƏRİCAT

I FƏSİL. Mister Şerlok Holms	7
II FƏSİL. Baskervillər nəslinin lənəti	16
III FƏSİL. Məsələ.....	31
IV FƏSİL. Ser Henri Baskervil.....	44
V FƏSİL. Üç qırılmış bağ	60
VI FƏSİL. Baskervil-Holl	75
VII FƏSİL. Merripit-Hausda yaşayan Stepltonlar	89
VIII FƏSİL. Doktor Uotsonun birinci hesabatı	109
IX FƏSİL. Doktor Uotsonun ikinci hesabatı.....	119
X FƏSİL. Doktor Uotsonun gündəliyindən parçalar	142
XI FƏSİL. Qranit sütunun üstündəki adam	156
XII FƏSİL. Bataqlıqda ölüm.....	175
XIII FƏSİL. Tor qurulub	194
XIV FƏSİL. Baskervillərin iti	209
XV FƏSİL. Geriyə baxış.....	224

I FƏSİL

Mister Şerlok Holms

Mister Şerlok Holms oturub səhər yeməyini yeyirdi. Gecələr yatmadığı çox nadir halları saymasaq, o, adətən, yuxudan gec oyanardı. Mən buxarının yanına sərilmiş xalçanın üstündə dayanıb, dünən bizə gələn adamın yadından çıxardığı ağacı əlimdə fırladırdım; bu – “əsaslı dəlil” adlandırılan, dəstəkli, yoğun, yaxşı bir əl ağacı idi. Dəstəyin bir az aşağısında bir düym enində gümüş halqa bərkidilmişdi. Halqanın üstündə: “Ceyms Mortimerə, Ç.K.X.O., onun ÇKX dostlarından” sözləri və “1884” tarixi yazılmışdı. Əvvəllər belə ağır, sanballı əl ağacları ilə nüfuzlu ev həkimləri gəzərdi.

– Hə, Uotson, bu əl ağacı haqqında nə fikirdəsiniz?

Holms arxası mənə sarı oturmuşdu, elə fikirləşirdim ki, o mənim nə etdiyimi görmür.

– Siz mənim nə işlə məşğul olduğumu haradan bilirsiniz? Bəlkə, başınızın arxasında gözüünüz var!

– Olmayan şey haradan olsun, ancaq qarşımda parıldayana qədər silinmiş gümüş qəhvədan var, – deyə o, cavab verdi. – Yox, həqiqətən, Uotson, bizə gələn adamın əl ağacı haqqında nə deyə bilərsiniz? Biz

fürsəti əldən vermişik və onun nə üçün gəldiyini bilmirik. Madam ki, bəxtimiz gətirməyib, onda bu təsadüfi əşyaya xüsusi diqqət yetirməliyik. Əl ağacını gözdən keçirin və onun sahibinin obrazını yaratmağa çalışın, mənsə sizə qulaq asacağam.

– Məncə, – deyə dostumun üsulundan bacardığım qədər istifadə etməyə çalışaraq sözə başladım, – bu doktor Mortimer öz işində uğurlar qazanmış orta yaşlı bir adamdır; həm də dostları ona bu cür diqqət yetirirsə, deməli, hamı ona hörmət edir.

– Yaxşı! – Holms dedi. – Çox gözəl!

– Bundan əlavə, düşünürəm ki, o, kənd həkimidir, buna görə də, piyada çox yol getməli olur.

– Bunu nədən bilirsiniz?

– Çünki onun əl ağacı əvvəllər yaxşı vəziyyətdə olsa da, ucu elə əzilmişdir ki, onu şəhər həkiminin əlində təsəvvür edə bilmirəm. Ağacın ucundakı qalın dəmir tamamilə yeyilmişdir, – görünür, doktor Mortimer onunla az gəzməmişdir.

– Çox ağlabatan fikirdir, – Holms dedi.

– Yenə yazıya baxaq: “ÇKX dostlarından”. Məncə, “KX” hərfləri klubu, daha doğrusu, ovçular klubunu göstərir. Bu klubun üzvlərinə o, tibbi yardım göstərirmiş, bu kiçik hədiyyəni də buna görə ona veriblər.

– Siz özünüzü ötüb keçdiniz! – deyə Holms stula söykəlib papiros yandırdı. – Siz özünüxə xas olan lütfkarlıqla mənim kiçik xidmətlərimi təsvir edərək, adətən, öz imkanlarınızı azaldırsınız. Əgər sizin özü-

nüzdə işıq yoxdursa, hər halda siz başqasının işığını əks etdirirsiniz. Elə adamlar var ki, onlar istedadlı olmasalar da, elə qabiliyyətə malikdirlər ki, başqalarında olan istedadı oyandıra bilirlər! Əzizim, mən sizə çox minnətdaram.

Mən ilk dəfə idi ki, Holmsdan belə bir etiraf eşidirdim və deməliyəm ki, onun sözləri mənə çox ləzzət elədi, çünki ona heyran qalmağıma, onun iş üsulunu yaymaq cəhdlərimə laqeyd qalması dəfələrlə mənim qüruruma toxunmuşdu. Bundan başqa, fəxr edirdim ki, mən nəinki Holmsun üsulunu mənimsəyə bilmişdim, həm də bunu işdə tətbiq edirdim, ona görə də dostumun tərifinə layiq görülmüşdüm.

Holms əl ağacını məndən alıb, bir neçə dəqiqə onu gözdən keçirtirdi. Sonra açıq-aşkar nədənsə maraqlanaraq, papirosu kənara qoyub pəncərəyə yaxınlaşdı və yenə əl ağacını gözdən keçirməyə başladı, amma bu dəfə zərrəbinlə baxırdı.

– Allah bilir, bunlar nədir, amma hər halda maraqlıdır, – o, yenə qayıdıb öz xoşladığı yerdə, divanın küncündə oturaraq dedi. – Şübhəsiz ki, bu ağacda bəzi dəlillər var və bunlar müəyyən fikirlər yürütmək üçün əsas ola bilər.

– Yoxsa gözümdən nəsə qaçıb? – deyə özümdən razı halda soruşdum. – Ümid edirəm, ciddi bir şey deyil.

– Əfsus, mənim əzizim Uotson, sizin mülahizələrinizin çoxu yanlışdır. Mən deyəndə ki, siz mənə yaxşı stimül verirsiniz, açığını desəm, bunu belə başa düşmək lazımdır: sizin səhvləriniz bəzən mənim düz yola

çıxmağıma kömək edir. Amma indi siz çox da yanılmırsınız. Bu adam, sözsüz ki, şəhərdə həkimlik etmiş və piyada çox yol getməli olur.

– Deməli, mən düz demişəm.

– Bəli, bu məsələdə haqlısınız.

– Məsələnin hamısı bu deyilmi?

– Yox, mənim əzizim Uotson, məsələ bununla bitmir. Mən deyərdim ki, o, belə bir hədiyyəni ovçular klubundan deyil, bir xəstəxanadan ala bilər; xəstəxanayı bildirən “X” hərfinin qarşısındakı “ÇK” hərfləri isə “Çərinq-Kross” deməkdir.

– Bəlkə də haqlısınız.

– Hər şey bunu göstərir. Əgər mənim mülahizəmi əsas fərziyyə kimi qəbul etsək, onda bizim əlimizdə, o naməlum adamın şəxsiyyətini müəyyənləşdirmək üçün əlavə dəlillər olacaq.

– Yaxşı. Tutaq ki, “ÇKX” hərfləri “Çərinq-Kross xəstəxanası deməkdir”. Buradan daha hansı nəticələr çıxartmaq olar?

– Bəs, sizin ağılnıza heç nə gəlmir? Siz ki, mənim üsulumu bilirsiniz. Onu tətbiq etməyə çalışın.

– Nəticə aydındır: bu adam kəndə getməzdən əvvəl Londonda həkimlik etmişdir.

– Bir az da irəliyə getsək necə olar? Siz məsələyə başqa nöqtəyi-nəzərdən baxın: ona nə üçün hədiyyə verilib? Onun dostları öz hörmətlərini ifadə etmək üçün bu əl ağacını ona təqdim etməyi nə vaxt lazım görüblər? Görünür, doktor Mortimer özəl həkimlik etmək üçün xəstəxanadan ayrıldığı vaxtlarda bu hədiyy-